

Sygn. akt IV U 2056/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2015r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 18 lipca 2013r. znak: (...)

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż płatnik składek K. S., prowadzący działalność pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa (...) w M., nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnie wypłaconego A. H. zasiłku chorobowego za okres od dnia 6 marca 2013r. do dnia 10 czerwca 2013r.

Sygn. akt IV U 2056/13

UZASADNIENIE

Płatnik składek K. S. zakwestionował decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 18 lipca 2013r., znak (...) w przedmiocie zwrotu nienależnie wypłaconego A. H. zasiłku chorobowego za okres od dnia 6 marca 2013r. do dnia 10 czerwca 2013r. W uzasadnieniu odwołania skarżący powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego zarzucił pozwanemu naruszenie prawa materialnego z art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie Dz. U. z 2015r. poz. 121; dalej: ustawa systemowa). Wskazał, że zgodnie z tym przepisem zwrot wypłaconych nienależnie świadczeń z ubezpieczeń społecznych obciąża płatnika składek tylko wówczas, gdy ich pobranie spowodowane zostało przekazaniem przez niego nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, a jednocześnie brak jest podstaw do żądania takiego zwrotu od osoby, której faktycznie świadczenia te wypłacono, bowiem nie można uznać, że pobrała je nienależnie w rozumieniu art. 84 ust. 2 tej ustawy. Do tego skarżący podniósł, że w przypadku oddalenia odwołania zainteresowanej A. H. od decyzji wyłączającej ją z ubezpieczeń społecznych od 1 grudnia 2012r., w odrębnym toczącym się postępowaniu, Zakład uzyska podstawę do żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń od niej i nie będzie podstaw do żądania takiego zwrotu od skarżącego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wniósł o jego oddalenie. Pozwany wskazał, że w wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego ustalono, iż A. H. nie podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u K. S. prowadzącego działalność pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa (...) w M., w związku z czym pobrane świadczenia są nienależne i podlegają zwrotowi. Pozwany wyjaśnił, że wypłata świadczeń została zrealizowana na podstawie nieprawdziwych danych przekazanych Zakładowi przez płatnika składek.

Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2015r. Sąd zawiadomił zainteresowaną A. H. o toczącym się postępowaniu, która nie przystąpiła do sprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. w okresie od 6 marca 2013r. do 10 czerwca 2013r. wypłacił zainteresowanej A. H. zasiłek chorobowy w związku z zgłoszeniem jej zatrudnienia przez skarżącego K. S..

Decyzją z dnia 5 lipca 2013r. organ rentowy stwierdził, że A. H. od dnia 1 grudnia 2012r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek – K. S. prowadzącego Firmę Handlowo-Usługową (...) w M. uznając, że celem umowy o pracę łączącej ww. osoby nie była wola rzeczywistego świadczenia pracy, lecz stworzenie podstaw do nabycia przez A. H. uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Wyrokiem z dnia 10 lipca 2014r., wydanym w sprawie IV U 1744/13, Sąd Okręgowy w Elblągu oddalił odwołanie skarżącej A. H. od powyższej decyzji. Apelację A. H. od powyższego wyroku oddalono wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2015r., wydanym w sprawie III AUa 2034/14.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 18 lipca 2013r. pozwany zobowiązał skarżącego jako płatnika składek do zwrotu nienależnie wypłaconego zainteresowanej A. H. zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 17.147,80 zł.

(bezsporne, ponadto decyzje z dnia 5 i 18 lipca 2013r. w aktach ZUS, wyrok z uzasadnieniem SA w G. w sprawie III AUa 2034/14 k. 53-58 a.s.)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie skarżącego skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

W pierwszej kolejności zważyć należy, że kwestia podlegania zainteresowanej A. H. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w firmie (...) została już przesądzona w toku postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Elblągu w sprawie IV U 1744/13. Wyrok oddalający odwołanie skarżącej od decyzji pozwanego z dnia 5 lipca 2013r., wyłączającej zainteresowaną z ubezpieczeń społecznych, jest prawomocny i stosownie do art. 365§1 kpc wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

W świetle powyższego brak było podstaw do pobierania przez zainteresowaną świadczeń, a wypłacony zasiłek chorobowy ma charakter świadczeń nienależnych. Zgodnie bowiem z art. 84 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się między innymi świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się więc ostatecznie do kwestii prawnych, tj. istnienia przesłanek odpowiedzialności skarżącego jako pracodawcy, z tytułu nienależnie wypłaconych zainteresowanej świadczeń.

Stosownie do art. 84 ust. 6 ustawy systemowej, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot. Zważyć jednak należy, że jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 2008r., sygn. I UK 376/07, (OSNP 2009r., nr 21-22, poz. 295), obowiązek zwrotu wypłaconych nienależnie świadczeń z ubezpieczeń społecznych obciąża płatnika składek w myśl art. 84 ust. 6 ustawy systemowej tylko wówczas, gdy ich pobranie spowodowane zostało przekazaniem przez niego nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, ale jednocześnie brak jest podstaw do żądania takiego zwrotu od osoby, której faktycznie świadczenia te wypłacono, bowiem nie można uznać, że pobrała je nienależnie w rozumieniu art. 84 ust.

2 tej ustawy. Podobne stanowisko zostało zajęte w wyroku z dnia 17 stycznia 2012r., I UK 194/11 (niepublikowany), w którym Sąd Najwyższy uznał, że obowiązek zwrotu wypłaconych nienależnie świadczeń z ubezpieczeń społecznych obciąża płatnika składek tylko wówczas, gdy brak jest podstaw do żądania takiego zwrotu bezpośrednio od osoby, której te świadczenia wypłacono, ponieważ nie można uznać, że pobrała je nienależnie w rozumieniu art. 84 ust. 2 tej ustawy. Zasadą wynikającą z art. 84 ust. 1 ustawy systemowej jest więc obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia przez osobę, która je pobrała. Podobnie przyjął Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 23 stycznia 2015r. w sprawie III AUa 1116/14.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę powyższy pogląd podziela w całej rozciągłości, czyniąc go własnym. Skoro więc brak było podstaw objęcia zainteresowanej ubezpieczeniem społecznym z tytułu zawartej umowy i w konsekwencji nie była ona objęta tym ubezpieczeniem, to nie budziło wątpliwości, że wypłacenie zainteresowanej zasiłku chorobowego nastąpiło w wyniku świadomego wprowadzenia przez nią w błąd pozwanego. Zważyć bowiem należy, iż okoliczność, że zgłoszenia danej osoby do ubezpieczeń społecznych dokonuje rzekomy pracodawca, nie oznacza, że rzekomy pracownik, wnioskując o świadczenia z ubezpieczeń społecznych, z powołaniem się na objęcie go takimi ubezpieczeniami w związku z zawarciem umowy o pracę, nie wprowadza świadomie w błąd organu rentowego w rozumieniu art. 84 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej (zob. wyrok SN z dnia 6 sierpnia 2013r., sygn. II UK 11/13, LEX nr 1375189).

Skoro z art. 84 ust. 1 ustawy systemowej wynika obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia od osoby, która je pobrała, a przy tym zostały spełnione określone w art. 84 ust. 2 ustawy systemowej przesłanki do uznania świadczenia za pobrane nienależnie, to obowiązana do jego zwrotu jest osoba, której świadczenie wypłacono, w tym wypadku zainteresowana. Rzekomy pracodawca – płatnik składek (tu: skarżący) nie może być zatem w myśl art. 84 ust. 6 ustawy systemowej zobowiązany do zwrotu świadczeń pobranych nienależnie przez inne osoby w sytuacji, gdy obowiązujące przepisy umożliwiają dochodzenie zwrotu od osoby, której świadczenia faktycznie wypłacono.

W niniejszej sprawie, jak już wyżej wskazano, zainteresowana wprowadziła pozwanego w błąd w rozumieniu przepisu art. 84 ust. 2 pkt 2 i pobrała nienależnie jej świadczenia. W tej sytuacji zobowiązanie skarżącego K. S. do zwrotu pobranych przez zainteresowaną świadczeń, pomimo że błędna dokumentacja została złożona pozwanemu właśnie przez skarżącego, było nieprawidłowe. Podkreślić należy, że pomimo takiej konkluzji nic nie stoi na przeszkodzie, aby organ skutecznie domagał się zwrotu świadczeń od A. H., która faktycznie świadczenia te pobrała.

Mając powyższe na uwadze Sąd, stosownie do art. 477¹⁴§2 kpc, zmienił w całości zaskarżoną decyzję i ustalił, że skarżący nie jest obowiązany do zwrotu nienależnie wypłaconego A. H. zasiłku chorobowego za okres od 6 marca 2013r. do dnia 10 czerwca 2013r.